Petermanns Geographische Mittheilungen, 25. kd. (1879), lk. 282—292; Baltijas Jūrnieku Kalendars (1894); A. Melnalksnis, Latvju dehli wikingu gaitās (1930); Post. 1938, nr. 60—63 (M. Pukits); D-i autobiograafiast (käsikirjas; D-i tütre valduses Liepājas) jm. saadud andmed. *M. P.*

* **DAHLBERG, Erik,** Rootsi väejuht ja kindralkuberner, omab erilist tähtsust ka kindlustuskonstruktorina ja fortifikatsioonikunsti arendajana. Omandanud sel alal erihariduse Saksamaal, õppereisul Austrias ja Itaalias, töötas ta välja uue, osalt tolleaegse sõjatehnika nõudeid ületavagi bastionkindlustussüsteemi, mis moodustab madalmaalase M. van Coehoorn'i ja prantslase S. L. de Vauban'i süsteemide ühenduse täiendatud ning kohastatud kujul. Rootsi sõjaväe kindralkortermeistrina ning kindlustevalitsuse juhatajana kasvatas ta 1674—95 (õieti kuni 1697) uue kaadri fortifikatsiooniohvitsere ja -insenere ning teostas oma kindlustussüsteemi kogu tolleaegses Rootsi valduses. D-i koostatud plaanide järgi kindlustati XVII s. lõpul Riia (plaan a-st 1683) ja Narva (plaan a-st 1686). D-lt pärineb veel Tallinna kindlustusvöö suurejooneline ümberehituse ja laiendamise plaan, mis teostatud osaliselt. Ta juhtnööride järgi ehitati ta abiliste poolt ka bastionkindlustised Tartus, Pärnus ja Kuressaares. D-i kindlustussüsteem, milles oli kasutatud rikkalikult kasematte, sai teedrajavaks fortifikatsioonikunsti järgnevale arengule ning aluseks markii M. R. de Montalembert'i loodud kindlustussüsteemile. — Andelise arhitektina ja graafik-joonistajana on D. jätnud tugevad jäljed Põhjamaade kunstiajaloosse. Arhitektuuri alal sai ta erihariduse G. A. Böckler'i juures Frankfurt'is Maini ääres ja graafika alal Matthäus Merian noorema juures ning oli mõjustatud Itaalia arhitekti Andrea Palladio teoste stiilist. D. arhitektuurteostest on tähelepandavamad ta plaanide järgi ehitatud feldmarssal Lars Kagge hauakabel Floda kiriku juures Södermanlandis, end. Jönköping'i raekoda ja Läänekabel seals. (viimased kaks 1692). D. teotses ka linnaplaneerijana. Ta plaani järgi ehitati ms. Narva rootsiaegne uuslinn. Temalt pärineb veel meie praegugi mitmel pool esinev vana piklik maakõrtsitüüp (kavatis ja musterplaan avaldatud 1697). Graafika alal on suure väärtusega monumentaalteos „Suecia antiqua et hodierna" (Stokholm, 1715), mis koosneb D-i joonististe järgi valmistatud arvurikaste vasklõigete kogust tolleaegse Rootsi linnade ja tähtsamate ehitiste vaadetega.

L. Munthe, Kungl. Fortifikationens historia II—IV (1903—19); E. Ericsson och E. Vennberg, E. D., hans levnad och verksamhet (1925); A. Romdahl och J. Roosval, Svensk konsthistoria (1913), lk. 338, 371 j.; G. Thomaeus och E. Wrangel, Allmänt konstlexikon I (1926); H. Šepp, Narva piiramine ja laking a. 1700 (1930), lk. 122 jj. *A. V.*

DAMPF, William Andreas, merendustegelane, sünd. 9. VII 1870 vkj. Haapsalus merimehe pojana, lõpetas 1885 Tallinna kreiskooli, sõitis siis madrusena kaugesõidu purjelaevul, astus 1887 sügisel Käsmu merekooli ning sooritas seal tüürimehe eksami 1888. D. oli seejärel „Linda" seltsi purjekail tüürimeheks kaugesõidus, sooritas kevadel 1893 kaugesõidu-kapteni eksami kuldaurahaga, sõitis hiljemini mitmel laeval tüürimehena; astunud 1896 riigiteenistusse, oli ta esialgu tulelaev „Revalstein'il" komandöri abi ja a-st 1898 tulelaev „Nekmangrund'i" komandör. Sellest ajast on ta teotsenud tuletornide alal juhtivail kohtadel. D. oli E. Vabariigi algusest saadik tuletornide ameti juhataja kuni 1930 ja on a-st 1924 ühtlasi Tallinna merekooli õpetaja-tunniandja.

Isikl. saadud andmed. *A. G.*

DANELL, Gideon, rootsi keeleteadlane ja pedagoog, sünd. 21. VIII 1873 ukj. Norrköpingis kirikuõpetaja pojana. D. kaitses 1905 oma väitekirja Upsalas, oli 1908—13 Göteborgi ülikoolis põhjamaiste keelte dots., 1913—15 Stokholmi õpetajateseminari rektor ja on a-st 1915 samas ametis Upsalas. — D. on parimaid eesti-rootsi murrete tundjaid; ta on kauemat aega kogunud uusi keelelisi ja folkloristlikke aineid Vormsist, Ruhnust, Pakri saarilt, Risti rannalt, Naissaarelt, peamiselt aga Noarootsist. Ta on avaldanud rea kirjutisi, milledest Eesti seisukohalt on tähtsamad „Nuckömålet I. Inledning ock ljudlära" (Stokholm, 1905; teose lõpposa ilmus seals. 1934) ja „Svenskarna i Estland" (*ibid.*, 1922). Peale selle on D-lt ilmunud hulk artikleid Eesti oludest ja eestlasist ning paljutarvitatud rootsi